

El Modernisme i les flors

De la natura a l'arquitectura

DOSSIER
EXPOSICIÓ ITINERANT 2019 - 2020

Contingut del dossier

1. Crèdits.....
2. Presentació de l'exposició.....
3. Contingut de l'exposició.....
4. Serveis al visitant: activitats complementaries, accessibilitat.....
- Annex . Recull d'imatges de l'exposició.....

1. Crèdits de l'exposició

Exposició itinerant organitzada per:

l'Oficina de Patrimoni Cultural de l'Àrea de Cultura, Educació i Esports de la Diputació de Barcelona, el Museu d'Art de Cerdanyola i Museus d'Esplugues de Llobregat.

La seva itinerància s'emmarca dins dels programes de suport de la Xarxa de Museus Locals, instrument de cooperació entre la Diputació de Barcelona i els ajuntaments amb museus municipals

Comissaries

Fàtima López Pérez. Grup de recerca GRACMON. Universitat de Barcelona

Marta Saliné i Perich. Grup de recerca GRACMON. Universitat de Barcelona

Coordinació tècnica

Museu d'Art de Cerdanyola

Museus d'Esplugues de Llobregat

Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona

Proposta d'accessibilitat

Carme Comas Camacho. Museus d'Esplugues de Llobregat

Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona

Servei educatiu

Carme Comas Camacho. Museus d'Esplugues de Llobregat

Txema Romero Martínez. Museu d'Art de Cerdanyola

Coordinació de l'edició

Gabinet de Premsa i Comunicació de la Diputació de Barcelona

Disseny expositiu i gràfic

Lidia Antúnez Interiorisme

Víctor Oliva

Producció

Essa Punt

Il·lustracions

Jaume Tenes i Cartanyà

IES Moisès Broggi. 1er Batxillerat Artístic

Audiovisuals

nueveojos

Institucions i col·leccions prestadores

Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat (AMEL)

Casa Museu Lluís Domènech i Montaner de Canet de Mar

Museu d'Art de Cerdanyola

Museu de Badalona

Museus d'Esplugues de Llobregat

Museu d'Història de Sabadell

Museu de Sant Cugat

Museu de Terrassa

Col·lecció Jaumejoan-Saliné

Col·lecció Muñoz Varela

Fundació Orfeo Català-Palau de la Música Catalana

Fundació CHROMA

Col·laboradors

ArsTechne

Ceràmica SOT

Colección olorVISUAL

CHROMA

Espai de les Arts. Escola Municipal de Pintura d'Esplugues de Llobregat

Grup de recerca GRACMON. Universitat de Barcelona

JM Bonet Vitalls

Mosaics Martí

Mosaicum. Montse Agüero

© de les imatges i fotografies a l'exposició

Arxiu fotogràfic dels Museus d'Esplugues de Llobregat

Arxiu Municipal d'Esplugues de Llobregat (AMEL)

Biblioteca del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Col·lecció Brú-Figueres

Cristina López Pérez

Fons de la Diputació de Barcelona

Joan Palau Serra

Agraïments

Ariadna Benavides i Ribes

Daniel Pifarré Yáñez

Fanny Figueres Cubells

Joan Lligadas Bellido

Jordi Grisè Moro

Lluïsa Amenós Martínez

Mireia Freixa Serra

Núria Gil i Farré

Paco Rico Dorianmo

Patricia Guerra Miralles

Teresa-M. Sala Garcia

Vicente de la Fuente Bermúdez

2. Presentació de l'exposició

Entre finals del segle XIX i començaments del segle XX, la natura va ser la gran musa i font d'inspiració d'arquitectes i artistes. Per Europa es va estendre un nou estil que rebé diferents noms, però que genèricament s'anomenà Art Nouveau; a Catalunya es va dir Modernisme. El món vegetal era el repertori més utilitzat d'aquest nou estil, i difonia valors com la llibertat creativa, la fantasia, la línia corba i la sensualitat.

Els artistes i artesans van captar la bellesa del món vegetal i el van reinterpretar adaptant-lo a les arts aplicades a la construcció. Façanes i interiors es cobrien de flors, fulles i tiges en forma de vitrall, de ferro, de ceràmica o de mosaic. El Modernisme es va estendre més enllà del centre neuràlgic de Barcelona, fins a altres municipis on trobem elements d'una gran bellesa i que ens mostren una arquitectura en bona part desconeguda.

L'Oficina de Patrimoni Cultural de l'Àrea de Cultura, Educació i Esports de la Diputació de Barcelona, el Museu d'Art de Cerdanyola i Museus d'Esplugues de Llobregat us conviden a veure com artistes i artesans van captar la bellesa del món vegetal i el van reinterpretar adaptant-lo a les arts aplicades a la construcció en forma de vitrall, de ferro, de ceràmica o de mosaic.

Els organitzadors de l'exposició també han volgut comptar amb obres, objectes i materials procedents de diversos museus de la Xarxa de Museus de Locals per així mostrar com el Modernisme es va estendre més enllà del centre neuràlgic de Barcelona, fins a altres municipis, on es troben elements de caràcter arquitectònic de gran bellesa que formen part d'edificis, sovint desconeguts pel gran públic.

3. Contingut de l'exposició

Els continguts de l'exposició que s'estructuren en quatre àmbits, tenen per objectiu mostrar com la flora, en particular, va esdevenir un dels repertoris per excel·lència de l'arquitectura modernista, la qual va arribar a establir un veritable diàleg amb el món vegetal a través de les arts decoratives.

«Tot surt del gran llibre de la naturalesa; les obres dels homes són ja un llibre imprès.»

Antoni Gaudí

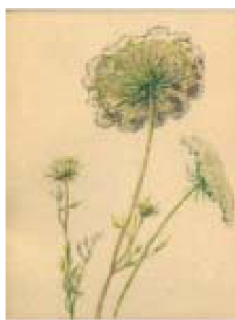
❖ ÀMBIT 1. LA NATURA

La font d'inspiració

«La flor estimada per tots, propera a tots, desenvoluparà en l'ornament un paper important i simbòlic.»

Émile Gallé

«La natura, la font de la inspiració» és el primer dels quatre àmbits en que s'estructura la mostra i s'hi analitza el procés creatiu dels artistes per «capturar» la imatge de les plantes i les flors, tot detallant com feien un estudi directe del món vegetal com a exercici d'observació per tal de representar i immortalitzar en l'art decorativa el model natural efímer. Com a eines de treball utilitzaven el dibuix i la pintura, però també invents *moderns* a l'època com la fotografia, i els repertoris que es publicaven com a guies visuals.

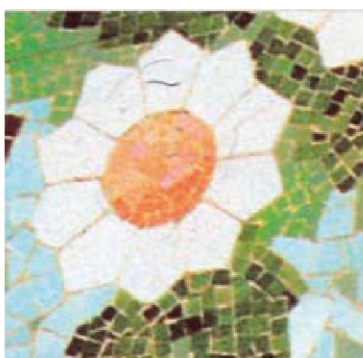
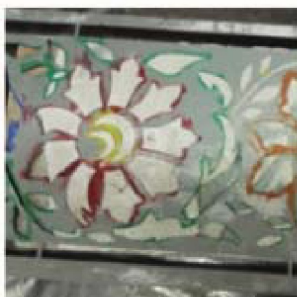
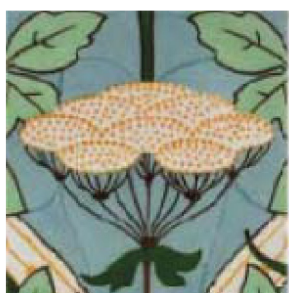
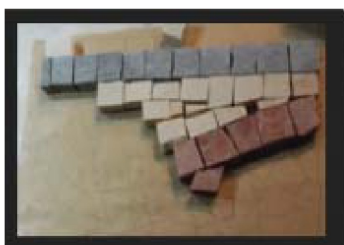
❖ ÀMBIT 2. L'OBRADOR

La creació de les arts de la construcció

«L'art industrial modern multiplica el vegetal en les formes decoratives transformant el vidre, el fang, la porcellana, el metall i la fibra que fa l'encaix en flor, en fruit, en fong, en fulla i en tronc rústic.»

Francesc Tomas

El segon àmbit, «L'obrador, la creació de les arts de la construcció», fa un recorregut per vuit arts aplicades a l'arquitectura —ceràmica, mosaic, ferro, pedra, estuc, mosaic hidràulic, vitrall i enguixat— i recull els diferents processos de creació que mostren com materials bàsics i senzills -el ciment, el fang, la pedra o el vidre- esdevenien art, recreant o transformant el món vegetal dins l'escenari arquitectònic. Mitjançant exemples, el visitant entendreà per què les arts aplicades, considerades menors, van arribar a ser en aquell període arts majors.

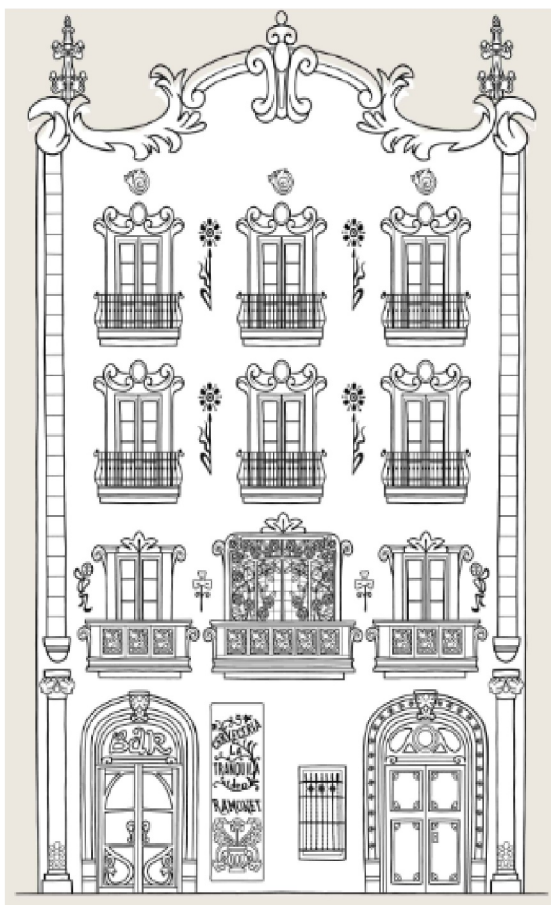

❖ ÀMBIT 3. L'ARQUITECTURA

El jardí urbà

«La composició forma un tot orgànic; cada una de les parts s'acomoda a l'altra com els sons d'una gran simfonia.»
Ludwig Hevesi

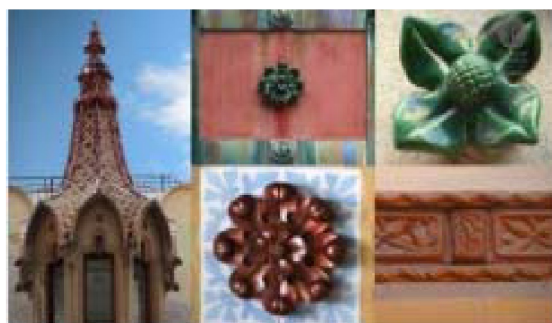
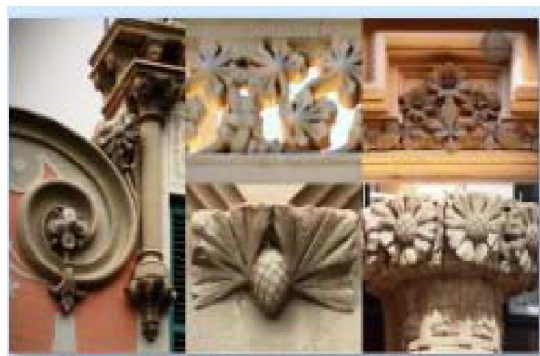
En el tercer àmbit, «L'arquitectura, el jardí urbà», s'ofereix un passeig expositiu de flors i plantes que recreen un jardí gegantí i immutable a través de les arts aplicades als edificis, amb exemples representatius com la fulla d'acant, el card de bosc, el pi, la margarida o el castanyer d'Índia. Aquesta flora la veiem representada en diferents tècniques i elements arquitectònics, perquè la natura va ser el llenguatge visual proper a tota la societat que va desplegar la idea d'art total del Modernisme. D'entre totes les plantes, predomina la rosa, considerada la reina de les flors, per la qual cosa se li dedica un espai especial relacionat amb el seu simbolisme.

❖ ÀMBIT 4. LA CIUTAT La natura perduda

*«Només es perd allò que no es cuida.
No es cuida allò que no es valora.
No es valora allò que no s'estima.
No s'estima allò que no es coneix.»*
Proverbi oriental

L'últim àmbit, «La ciutat, la natura perduda», exposa la dificultat en la conservació de les arts aplicades a la construcció. Quan desapareix del seu espai original, que és l'arquitectura, l'art aplicada es transforma en un material en risc i habitualment desapareix. L'exposició vol també reivindicar el Modernisme local i la preservació *in situ* del patrimoni representatiu de les ciutats en què va tenir més adeptes. Així mateix, aquesta exposició vol apropar el visitant i convidar-lo a olorar el perfum de determinades flors, escoltar i visualitzar els processos de producció o palpar les formes de determinades reproduccions. L'objectiu és convertir la visita en una nova forma de conèixer i recordar el Modernisme i les seves flors, accessible a tothom i a través de tots els sentits

4. Serveis al visitant: activitats complementàries, accessibilitat

Activitats complementàries

Els museus que estiguin interessats en la seva programació se'ls convocarà a una sessió informativa on s'explicarà en què consisteixen i com executar-les. També se'ls lliurarà l'esmentat dossier - guia perquè els museus que compten amb personal propi puguin implementar-los directament.

Accessibilitat

El programa 'La Mirada Tàctil' de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, conjuntament amb els Museus d'Esplugues de Llobregat han desenvolupat la proposta accessible d'aquesta exposició, en col·laboració amb FESOCA, Federació de Persones Sordes de Catalunya, i el Servei Bibliogràfic de la Seu de Barcelona de l'ONCE, Organització Nacional de Cecs Espanyols.

El projecte museològic i museogràfic de l'exposició des dels seus inicis ha incorporat els criteris, recomanacions i normatives aplicables a l'accessibilitat i disseny universal per facilitar els continguts de l'exposició als visitants amb dificultats d'accessibilitat (físiques, sensorials i cognitives) des d'una perspectiva inclusiva, en concret, aquests han estat:

Recursos adaptats a persones amb dificultats físiques i de mobilitat:

	Garantir una amplada mínima de pas entre 90 i 120 cm Preveure un espai de gir de 150cm
	El mobiliari i les pantalles tàctils respecten les mesures mínimes de confort: alçades entre 80 i 100 cm, i espais inferiors lliures d'obstacles.

Recursos adaptats a persones amb dificultats auditives.

	Audiovisuals i audioguia amb subtitulacions. Es poden descarregar a través de codi QR o consultar a: https://www.youtube.com/user/LaMiradaTactil
	Audiovisuals i audioguia amb interpretació de LSC, Llengua de Signes Catalana. Es poden descarregar a través de codi QR o consultar a: https://www.youtube.com/user/LaMiradaTactil

Recursos adaptats a persones amb dificultats visuals:

	Textos genèrics de sala i proposta gràfica segueixen els paràmetres de disseny accessible, en mides de lletra, colors i contrastos.
	Cada àmbit disposa d'un dossier amb els continguts en macrocaracter en català i Braille, acompanyats de làmines en relleu i elements tàctils.

	Dossier en préstec amb els textos en macrocaracters per facilitar la lectura individual durant el recorregut. Idiomes: català i castellà.
	Els textos de sala del dossier en Braille, així com els diferents audiovisuals i l'audioguia de l'exposició estan concebuts de manera audiodescriptiva. Es poden descarregar a través de codi QR o consultar a: https://www.youtube.com/user/LaMiradaTactil
	Recursos tàctils durant tot el recorregut, acompanyats en ocasions de recursos olfactius

Recursos adaptats a famílies amb infants

	Dossier didàctic en préstec destinat a realitzar la visita lliure en família. Continguts adaptats per a infants entre 3 i 10 anys.
---	--

Annex. Recull d'imatges de l'exposició

